

ಮೈತ್ರೀಸೂತ್ರ

ಈಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಯಾವುದೋ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ವ್ಯಮನಸ್ಸು-ಸಂಘರ್ಷ, ವ್ಯಕ್ತಿದ್ವೇಷ, ಮತೀಯ ಭಾವನೆಗಳು ಬಿಜ್ಯಂಭಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇಂಥವು ಸಮಾಜದ ಎದುರಿಗೆ ಎಂದಾಗ ತಿಳಿದವರು, ಅರೆತಿಳಿದವರು, ಅಲ್ಲರು, ಅಲ್ಲಾತಿ ಅಲ್ಲರು - ನಾನಾ ವರಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರವರ ಮಾತಿಗೆ ಯಾವ ಪೂರ್ವಾಪರವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಡೆದುಬಂದ ದಾರಿಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗಳು ಅಂಥವರಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬಾರದ ಅನೇಕ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಅಂಥ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಸಾಮರಸ್ಯದ ಮೂಲಕ ಹಿರಿಯರು, ಯೋಗಿಗಳು, ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು, ಸಾಧು-ಸಂತರು ಶಮನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ತಿಳಿಯಲಾರದ ಮುಗ್ಧರು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಬಲಿಪಶು ಆಗುವುದುಂಟು. ವಿಚಾರ-ವಿವೇಕಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಆವೇಶಕ್ಕೆ ಬಲಿಗೊಡಬಾರದು. ಕಳೆದ ಎರಡುಸಾವಿರದ ಐನೂರ ಅರುವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಬುದ್ಧ ಭಗವಾನರು 'ಮೆತ್ತಸುತ್ತಂ' ಎಂಬ ಅಪೂರ್ವ 'ಸೂತ್ರ'ವೊಂದನ್ನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಾರಿದರು. ಅದು ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ನಮಗೆ 'ವಿವೇಕ'ವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಸಮವಾಯ' ತತ್ತ್ವವೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. 'ಸಮವಾಯ' ಎಂದರೆ, ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು. ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಮತದವರು ಬಹುಶುತ್ರರಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣಮಾರ್ಗದತ್ತ ಸಾಗಬೇಕು. ಇದು ಭಗವಂತನಾದ ಬುದ್ಧನ ಲೋಕೋತ್ತರ ಆಶಯ! 'ಸೂತ್ರ' ಎಂದರೆ ದಾರ. ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲಾ 'ಮೈತ್ರಿ' ಎಂಬ ದಾರದಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜೀವನವು ಸೂತ್ರದಿಂದ ಬಂಧಿತವಾಗಿದೆ.

'ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಿತವಾಗಬೇಕು. ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸುಖವಾಗಬೇಕು' ಎಂಬುದೇ ಬುದ್ಧನ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. 'ಬಹುಜನ ಹಿತಾಯ ಬಹುಜನ ಸುಖಾಯ' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿದ್ದೇವಷ್ಟೆ. ಇದು ಬುದ್ಧನ ಸಾರವತ್ತಾದ ಆಶಯ. ಆತನಿಗೆ ಶರಣಾದ ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿ

ಅಶೋಕನಿಗಾದರೂ ಇದೇ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪರಹಿತ ನಿರತತೆ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವಾದ ಭಾವನೆ ಎಂಬುದು ಬುದ್ಧ ಭಗವಂತನು ಕರುಣಿಸಿದ ಈ 'ಮೈತ್ರೀಸೂತ್ರ'ದಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಮೈತಾಳಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಆಗಬೇಕಾದರೆ, ಶಾಂತಿ ಪಡೆಯಲು ಬಯಸಿದರೆ, ಈ ಭೂಮಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮವೆನ್ನಿಸಬೇಕಾದರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಹತ್ತು ಗಾಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ: ನಾವು ಒಂದೊಂದೇ ಗಾಹೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಎದೆಗೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳೋಣ: ಕರಣೀಯಮತ್ತಕ್ಕುಸುಲೇನ| ಯಂ ತಂ ಸನ್ನಪದಂ ಅಭಿಸಮೆಚ್ಚ| ಸಕ್ಕೋ ಉಜೂ ಚ ಸೂಜೂ ಚ| ಸುವಚೋ ಚಸ್ಸ ಮುದು ಅನತಿಮಾನೀ||

ಯಾವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠವೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಶಲಿಯಾದವನು, ಶಾಂತಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವವನು ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಇದು: ಅವನು ಶಕ್ತನಾಗಿರಬೇಕು, ಋಜುವಾಗಿರಬೇಕು, ಒಳ್ಳುಡಿ ಉಳ್ಳವನಾಗಿರಬೇಕು, ಮೃದುವಾಗಿದ್ದು ವಿನಯದಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು. ಇಂಥವನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಿವೇಕವನ್ನು ತಳೆದು ಯಾವತ್ತೂ ದುರಾಸೆ ಪಡಬಾರದು.

ಯೇ ಕೇಚಿ ಪಾಣುಭೂತಶ್ಚಿ| ತಸಾ ವಾ ಥಾವರಾ ವಾ ಅನವಸೇಸಾ| ದೀಘಾ ವಾ ಯೇ ಮಹನ್ನಾ ವಾ| ಮಜ್ಜಿ ಮಾ ರಸ್ಸ ಕಾ ಅಣುಕಥೂಲಾ||4|| ದಿಟ್ಟಾ ವಾ ಯೇ ವಾ ಅದಿಟ್ಟಾ| ಯೇ ಚ ದೂರೇ ವಸ್ಸನ್ನಿ ಅವಿದೂರೇ| ಭೂತಾ ವಾ ಸಂಭವೇಸೀ ವಾ| ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಭವನ್ನು ಸುಖಿತತ್ತಾ||5||

'ಪ್ರಾಣ ಉಳ್ಳವುಗಳು ಯಾವುವು ಇವೆಯೋ - ಬಲಹೀನವಾದದ್ದೇ ಆಗಲಿ, ಬಲವಂತವಾದದ್ದೇ

ಆಗಲಿ; ಯಾವುದನ್ನು ಬಿಡದೆ; ದೀರ್ಘ ಅಥವಾ ಮಹತ್ತಾದುದೇ ಆಗಲಿ; ಮಧ್ಯಮ, ಕ್ರಸ್ತಕ ಅಣುಕ, ಸ್ಥೂಲ; ಕಾಣುವಂಥದ್ದು ಕಾಣದಿರುವುದು ಯಾವುದೇ ಆಗಲಿ; ದೂರದಲ್ಲಿರಲಿ ದೂರವಿಲ್ಲದ ಕಡೆ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿ; ಹಿಂದೆ ಇದ್ದುದೋ ಮುಂದೆ ಆಗುವುದೋ = ಸರ್ವಸತ್ಯಗಳೂ ಸುಖವಾದ ಆತ್ಮವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿ. ಈ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಬೆಳೆಸೋಣ. ಒಬ್ಬರನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೀನಿಸಿಕೂಡದು. ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾಗಿ ಎಣಿಸಬಾರದು. ದ್ವೇಷ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನು ಯಾವತ್ತೂ ಬಯಸಬಾರದು.'

ಮೆತ್ತಂ ಚ ಸಬ್ಬಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಮಾನಸಂ ಭಾವಯಿ ಅಪರಿಮಾಣಂ||8||

ಸರ್ವಲೋಕದ ಮೈತ್ರಿಗಾಗಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರಿಮಿತಿಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

ದಿಟ್ಟಂ ಚ ಅನುಪಗಮ್ಪ ಸೀಲವಾ ದಸ್ಸನೇನ ಸಮ್ಪನ್ನೋ||

ಕಾಮೇಸು ವಿನಿಯ್ಯ ಗೇಧಂ | ನ ಹಿ ಜಾತು ಗಬ್ಬಸೆಯ್ಯಂ ಪುನರೇತಿ||10||

'ಈ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೇನನ್ನೂ ನಾವು ಸಮೀಪಿಸಿಕೂಡದು. ಈ ಮೈತ್ರಿ ದರ್ಶನದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಕಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ. ಮರಳಿ ದುಃಖವೆಂಬ ಗರ್ಭದ ಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಹುಟ್ಟದಿರಲಿ.'

ಬುದ್ಧನ ಹೃದಯವನ್ನು ಸಾರವತ್ತಾಗಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ಈ 'ಮೈತ್ರೀಸೂತ್ರ'ದಲ್ಲಿರುವ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸರ್ವರೂ ಮೆಚ್ಚುಗೊಳಲಿ. ಈ ಭಾವನೆಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಧರ್ಮಾನುರಾಗ ಉಂಟಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಭಗವಾನ್ ಬುದ್ಧನ ಮುಖ್ಯ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ಬುದ್ಧನು ಅರುಹಿದ ಈ ಮೈತ್ರೀಸೂತ್ರದೊಡನೆ; ಋಗ್ವೇದದ ಹತ್ತನೆಯ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ 'ವಿಶ್ವೇಸೂಕ್ತ'ವನ್ನು ಆಸಕ್ತರೂ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳೂ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು!

ಪುರಂಜೀವಿ

ಮಾತೇ ಮತ್ತು

- ತಾಳ್ಮೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕಹಿ ಅನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ, ಅದರ ಫಲ ಯಾವತ್ತಿಗೂ ಸಿಹಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. -ಅರಿಸ್ತಾಟಲ್
- ಮನುಷ್ಯ ಇತರರ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟು ದುಡಿಯುತ್ತಾನೋ ಅಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡವನಾಗುತ್ತಾನೆ. -ಗಾಂಧೀಜಿ
- ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅವನ ಬಗ್ಗೆಯೇ ನಗಲು ಸಮಯವಿಲ್ಲ. ಎಂದಾದಲ್ಲಿ, ಅದು ಇತರರು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ನಗಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮಯ. -ಥಾಮಸ್ ಸಾರ್ಡ್ಸ್
- ನಾಲಗೆ ಆತೃದ ವೈರಿ. ತುಟಿಗಳು ಸುಮನಿದ್ದಾಗ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ನೂರಾರು ನಾಲಗೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. -ರೂಮಿ

- ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಇರುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಡತನ ಎನ್ನುವುದು ನಾಚಿಕೆಯ ಸಂಗತಿ. ಕೆಟ್ಟ ಆಡಳಿತ ಇರುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಎನ್ನುವುದು ನಾಚಿಕೆಯ ಸಂಗತಿ. -ಕನ್ ಫ್ಯೂಶಿಯಸ್
- ಬೇಸರಕ್ಕೆ ಕುತೂಹಲವೇ ಔಷಧಿ. ಕುತೂಹಲಕ್ಕೆ ಯಾವ ಔಷಧಿಯೂ ಇಲ್ಲ. -ಎಲೆನ್ ಪಾರ್
- ದುಷ್ಟ ವಿಚಾರಗಳು, ದುಃಖಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ. -ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ
- ಸ್ಥಿರ ಚಿತ್ತವೇಕೆನ್ನು ಬರಲಿಲ್ಲ, ತಾಯೇ? ಚಿತ್ತವನು ಮುತ್ತಿರುವುದೇಕೆನ್ನು ಮಾಯೆ? -ಕುವೆಂಪು

- ಹೊಟ್ಟೆಯ ಹಸಿವನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ನೀಗಿಸಬಹುದು, ಆದರೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಹಸಿವನ್ನು ನೀಗಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. -ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ
- ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಗೆಳೆಯ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಕೆಟ್ಟ ವೈರಿ ಇಬ್ಬರೂ ನಿಮ್ಮೊಳಗೇ ಇದ್ದಾನೆ. -ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗಾದೆ
- ಚಿತ್ತವೆಂದರೆ, ಮೌನವಾಗಿರುವ ಕಾವ್ಯ. ಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ, ಮಾತನಾಡುವ ಚಿತ್ತ. -ಫ್ಯುಟರ್‌ಕ್
- ಒಂದೋ ಓದಲು ಅರ್ಹವಾದದ್ದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ. ಇಲ್ಲವೇ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಿರಿ. -ಬೆಂಜಮಿನ್ ಫ್ರಾಂಕ್ಲಿನ್